

Wywiad z osobą z niepełnosprawnością

Przeznaczenie narzędzia:

Etap I (1b) – Ocena/Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/rodziny)

Zastosowanie narzędzia: obligatoryjne

Rodzaj narzędzia: specjalistyczne

Wypełnia: pracownik socjalny z Klientem

1. Imię i nazwisko

2. Jakie jest źródło/geneza Pana/Pani niepełnosprawności?

(wskazać co spowodowało, że osoba jest niepełnosprawna)

- wada wrodzona,
- uraz, wypadek – w roku _____,
- przewlekła choroba.

3. Jaka jest przyczyna Pana/Pani niepełnosprawności?

(wskazać co jest wiodącą chorobą generującą niepełnosprawność i z tytułu jakiego schorzenia nastąpiło zaliczenie do osób z niepełnosprawnością, uwzględnić również inne schorzenia towarzyszące)

- choroby układu krążenia,
- choroby psychiczne,
- upośledzenie umysłowe,
- zaburzenie narządu wzroku,
- dysfunkcja narządu ruchu,
- zaburzenie narządu słuchu,
- zaburzenie narządu mowy,
- choroby układu oddechowego,
- choroby neurologiczne,
- epilepsja,
- choroby układu pokarmowego,
- choroby układu moczowo-płciowego,
- inne (jakie) _____.

4. Aktywność indywidualna

(proszę określić aktywność indywidualną: stopień samoobsługi, zdolność do poruszania się, komunikowania z otoczeniem; należy zwrócić uwagę na fakt czy osoba z niepełnosprawnością jest w stanie prowadzić samodzielnie gospodarstwo domowe i we wszystkich tych aspektach określić stopień samodzielności, potrzebę wsparcia innych osób, zakres tego wsparcia oraz wszystkie inne czynniki dające obraz codziennego życia)

4.1. Jak Pan/Pani postrzega swoją samodzielność w zakresie samoobsługi?

(utrzymanie higieny osobistej, ubieranie się, spożywanie posiłków, inne – czy wymaga pokonania barier technicznych)

4.2. Jak postrzega Pan/Pani swoją samodzielność w zakresie poruszania się?

(zdolność do przemieszczania się, korzystania z publicznych środków transportu, inne, czy wymaga pokonania barier architektonicznych)

4.3. Jak postrzega Pan/Pani swoją samodzielność w zakresie komunikowania się?

(zdolność do słyszenia, rozumienia mowy, artykulacji mowy, widzenia, inne)

4.4. Jak postrzega Pan/Pani swoją samodzielność w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego?

(czy potrzebuje pomocy i w czym)

5. Uczestnictwo w życiu społecznym

(proszę wskazać czy Klient uczestniczy w życiu społecznym, zwrócić uwagę na spędzanie czasu wolnego, kontakty rodzinne i towarzyskie – ich realizację, ale także potrzeby w tym zakresie, które nie są realizowane; uwzględnić również czy osoba z niepełnosprawnością byłaby w stanie rozwijać relacje społeczne przy wsparciu innych)

5.1. Jaką rolę w Pana/Pani życiu pełni rodzina?

Czy utrzymuje Pan/Pani kontakt z członkami rodziny zamieszkującymi oddzielnie i jak często?

Jak ocenia Pan/Pani relacje rodzinne?

(proszę określić sposób postrzegania relacji rodzinnych i roli rodziny w życiu Klienta)

5.2. Jak postrzega Pan/Pani swoje uczestnictwo w życiu społecznym?

(kulturowym, obywatelskim, środowiskowym, innym)

5.3. Jak spędza Pan/Pani czas wolny? Z kim spotyka się Pan/Pani towarzysko, gdzie, jak często?

(np. rodzina, sąsiedzi, przyjaciele)

6. Sprawność funkcjonalna

(proszę określić sprawność funkcjonalną – czy Klient napotyka bariery: techniczne np. brak uchwytów przy wannie uniemożliwia samodzielną kąpiel; architektoniczne np. wąskie drzwi w łazience uniemożliwiają wjazd wózkami; wskazać czy Klient korzysta z przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych np. kule, aparat słuchowy, pieluchy oraz określić czy powinien korzystać jeżeli obecnie nie korzysta)

6.1. Czy wymaga Pan/Pani pomocy i opieki w różnych innych czynnościach, pracach, aspektach życia codziennego?

(jakich, jakiej/czyjej pomocy, opieki)

6.2. Czy korzysta Pan/Pani z przedmiotów ortopedycznych, pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego – jakiego, jaki jest stan techniczny tych przedmiotów i sprzętu?

Czy wymaga Pan/Pani zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny, pomocniczy oraz rehabilitacyjny – jaki?

6.3. Czy Pana/Pani otoczenie wymaga likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych) - jakich?

Czy wymaga Pan/Pani likwidacji barier w komunikowaniu się – jakich?

(proszę opisać wszystkie występujące bariery funkcjonalne mające wpływ na obniżoną jakość funkcjonowania)

6.4. Czy korzysta Pan/Pani ze wsparcia środowiska lokalnego – jakiego?

Czy chciałby/aby Pan/Pani korzystać z takiego wsparcia – jakiego, gdzie, jak często?

(proszę uwzględnić wszystkie możliwe formy, w których można realizować i rozwijać kontakty społeczne np. koła zainteresowań, grupy kościelne, ośrodki samopomocy itp.)

7. Sytuacja zawodowa¹

(proszę uwzględnić najważniejsze aspekty sytuacji zawodowej Klienta)

7.1. Jakie ma Pan/Pani wykształcenie, jakie ukończył/a kursy i szkolenia?

7.2. Jakie ma Pan/Pani doświadczenie zawodowe?

7.3. Jakie ma Pan/Pani zainteresowania zawodowe?

(upodobania, umiejętności itp., które mogą być źródłem dochodu)

8. Jakie są Pana/Pani zainteresowania pozazawodowe i w jaki sposób je Pan/Pani realizuje?

(jeżeli nie realizuje, to jak może zacząć realizować/rozwijać swoje zainteresowania)

¹ Jeżeli z dotychczasowego rozpoznania sytuacji osoby z niepełnosprawnością wynika, że nie ma przeszkód by mogła podjąć pracę (odpowiednią do stanu zdrowia i rodzaju niepełnosprawności) to można pominąć punkt 7 tego wywiadu i dodatkowo wykorzystać narzędzie *Wywiad z osobą pozostającą bez pracy*.

9. Dążenie do zmian

(proszę określić potrzeby Klienta, jego chęci do wprowadzenia zmian w swoim życiu, możliwości do samodzielnego wprowadzenia zmian i osiągnięcia zakładanych celów; wskazać osoby, które mogą pomóc w realizowaniu celów i które Klient chętnie widziałby w całym procesie)

9.1. Co chciałby/aby Pan/Pani zmienić w swoim życiu?

Co jest wg Pana/Pani niezbędne do tej zmiany?

(proszę uwzględnić wszystkie plany i marzenia zgłaszane przez Klienta, warunki niezbędne do ich zrealizowania oraz odnieść się do realności tych planów i marzeń)

9.2. Co Pan/Pani sam/a może zrobić by taka zmiana nastąpiła?

Kto i jak może Panu/Pani pomóc w tej zmianie?

(proszę wskazać sposób udziału osoby z niepełnosprawnością w osiągnięciu oczekiwanej zmiany w życiu)

10. Pytania dodatkowe

(to jest miejsce przeznaczone na inne pytania i odpowiedzi, które wyniknęły w czasie wywiadu i mogą mieć znaczenie dla rozpoznania sytuacji osoby z niepełnosprawnością oraz jej możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier odnoszących się do poprawy jakości życia)

Data przeprowadzenia wywiadu _____

Podpis pracownika socjalnego _____

- będzie informacja o zainteresowaniach i umiejętnościach nieformalnych, które mogą być przydatne na rynku pracy,
- e) pytanie 9 to określenie motywacji Klienta do zmian. Pozwalamy w tym miejscu, aby Klient swobodnie określił swoje potrzeby zmian, dążenia, plany, marzenia;
- 3) na co warto zwrócić uwagę:
- a) szczególnie ważne są przyczyny niepełnosprawności oraz widziane przez Klienta ograniczenia w swobodnym funkcjonowaniu w życiu codziennym – ich realność, konkretność oraz wpływ na sytuację społeczną i zawodową. W ograniczeniach istotne jest spojrzenie pracownika socjalnego na ich faktyczną formę i na ile one dosłownie utrudniają funkcjonowanie, a na ile mogą być wyolbrzymione przez Klienta,
- b) mając na względzie to, że niepełnosprawność na ogół nie wyklucza z rynku pracy a wymaga jedynie odpowiedniego doboru miejsca pracy (lub odpowiedniego dostosowania tego miejsca) wskazane jest patrzeć na osobę z niepełnosprawnością również jako na osobę pozostającą bez pracy. Warto więc – tam, gdzie zdaniem pracownika socjalnego jest to zasadne – na etapie opisu i analizy sytuacji Klienta wykorzystać również *Wywiad z osobą pozostającą bez pracy*;
- 4) informacje dodatkowe:
- a) przed wywiadem należy poinformować Klienta o konieczności jego przeprowadzenia oraz o celu tego wywiadu,
- b) Klient jest podmiotem postępowania metodycznego pracownika socjalnego i to on odpowiada na pytania zawarte w wywiadzie,
- c) wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań są spisywane samodzielnie przez pracownika socjalnego tzn. po wywiadzie i bez udziału Klienta. Odnoszą się tylko do tego, jakie techniki diagnostyczne planuje jeszcze zastosować/wykorzystać pracownik socjalny w pracy z Klientem przed przejściem do kolejnego etapu lub podetapu metodycznego postępowania (a więc także jakie narzędzia pracy socjalnej chce wykorzystać), lub że wspólnie z Klientem przechodzą już do kolejnego podetapu metodycznego postępowania oceny/diagnozy (1c) bez potrzeby pogłębienia informacji o problemie klienta przy użyciu fakultatywnych narzędzi specjalistycznych (przynajmniej w danym momencie). Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań nie są oceną sytuacji dokonywaną przez pracownika bez udziału klienta, gdyż ocena sytuacji następuje wspólnie z wykorzystaniem narzędzia *Diagnoza – ocena sytuacji*.

**Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochowie
(-) Małgorzata Mruszczyk**